

Plan för trygghetsskapande arbete
Fjäderkobben
Läsåret 2025/2026

Innehåll

1	Inledning	2
1.1	Planens giltighetstid	2
1.2	Definitioner	2
1.2.1	Aktiva åtgärder	2
1.2.2	Diskriminering	2
1.2.3	Trakasserier.....	2
1.2.4	Sexuella trakasserier	3
1.2.5	Kränkande behandling.....	3
1.2.6	Kränkningar.....	3
2	Arbetet under föregående läsår	3
3	Undersökning av risker och hinder	3
4	Analys av orsaker till risker och hinder	4
5	Åtgärder	5
6	Planerad uppföljning och utvärdering	6
7	Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar	7
8	Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar	8
9	Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda	9

1 Inledning

Av skollagen framgår att Haninge kommun i egenskap av huvudman för Fjäderkobbens förskola ansvarar för att det i skolans verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever och för att en plan mot kränkande behandling upprättas varje år.

Enligt diskrimineringslagen ansvarar Haninge kommun vidare för att ett arbete med aktiva åtgärder bedrivs i förskolornas verksamhet för att förebygga diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrunderna. Arbetet med de aktiva åtgärderna ska dokumenteras varje år. På Fjäderkobben har vi valt att upprätta ett gemensamt dokument för arbetet mot kränkande behandling och arbetet med de aktiva åtgärderna, "Förskolan Fjäderkobbens plan för trygghetsskapande arbete".

1.1 Planens giltighetstid

Förskolan Fjäderkobbens plan för trygghetsskapande arbete gäller från och med den 1 september 2025 till och med 31 augusti 2026.

1.2 Definitioner

1.2.1 Aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom bland annat en förskola motverka diskriminering samt att på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

1.2.2 Diskriminering

Diskriminering innebär att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

1.2.3 Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Exempel på trakasserier kan vara ett barn som hånar ett annat barn för att hon bär huvudduk.

1.2.4 Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

1.2.5 Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att vara diskriminering och ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna, kränker ett barns värdighet.

Kränkande behandling kan vara av olika karaktär. Fysisk kränkande behandling kan t.ex. bestå av sparkar, slag och knuffningar mot ett barn. Verbal kränkande behandling kan bestå av hot och nedsättande kommentarer riktade till ett barn. Kränkande behandling kan även ske i form av att frysa ut och ge elaka blickar till ett barn.

1.2.6 Kränkningar

Kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier av ett barn utgör kränkningar.

2 Arbetet under föregående läsår

Förra årets förebyggande åtgärder:

Vuxna har varit goda förebilder och strävat efter att förhålla sig till våra värden. Uppmuntrat positivt beteende hos barn och vuxna, men även stärkt förmågan till empati.

Vi har noll tolerans mot trakasserier och kränkande behandling, vi har varit uppmärksamma om det uppstått hos både barn och vuxna.

Om en konflikt har uppstått har vi pratar direkt med berörda barn. Barnen har fått berätta sin version och pedagogerna har uppmuntrat barnen att lösa konflikten själva, men med stöd av pedagogerna.

Barnen har arbetat i storgrupp, men även delats upp i mindre grupper för att lättare kunna göra sin röst hörd och för att kunna lyssna på varandra. Färre barn i grupperna har gett ökad trygghet och stärkt språkutvecklingen.

Vi har använt oss av relevant litteratur till barn i förebyggande värdegrundsarbete.

Pedagogerna erbjuder olika stationer för barnen att utforska och leka i. Pedagogerna har sett över var barnen väljer att vara på gården och utifrån det fördelat sig så att det blir tryggt för barnen på hela gården. Pedagogerna har även ökad närvaro kring barn som vi vet utmanar.

Vi gör kartläggningar och handlingsplaner för att få syn på hur vi kan arbeta förebyggande.

Uppföljning och utvärdering

Vi har arbetat med trygghetsplanen i vårt systematiska arbete varje månad, där vi diskuterat och dokumenterat, vad vi gjort och vad vi behöver förbättra inom de olika områdena. Där har vi även följt upp kartläggningar och handlingsplaner där vår specialpedagog närvarat. Vi har gjort kartläggningar tidigare än innan för att bättre kunna arbeta förebyggande.

Barnen har fortsatt vara indirekt delaktiga genom pedagogisk dokumentation och reflektion både i händelser som varit, samt förebyggande genom tex. litteratur. Vårdnadshavarnas synpunkter har kommit fram vid utvecklingssamtal, föräldramöten, workshop, unikum samt under vardagliga samtal och/eller bokade samtal.

3 Undersökning av risker och hinder

1. Det finns en risk att vi pratar över huvudena på barnen, gäller även i samtal med vårdnadshavarna.
2. Om pedagogerna inte är aktivt närvarande med barnen, enligt förskolans struktur, riktlinjer och integritetspolicy, både inomhus och utomhus finns en risk till att barnen kränker varandra.
3. Om vi har olika tolkningar och värderingar kan det leda till att vi agerar olika mot barnen, dvs barnen behandlas inte likvärdigt. Det finns även en risk att pedagoger inte förhåller sig professionellt gentemot varandra och låter tystnadskulturen styra. Detta genom exempelvis att inte ge konstruktiv kritik vid behov samt att det finns en risk att inte alla kränkningar anmäls i DF-respons.
4. Vi ser en risk till att kränkning kan uppstå om vi inte arbetar

medvetet med gruppsammanhållningen i barngrupperna och att vi inte medvetet och lyhört lyssnar in barnens nej, samt ser till barnens olika behov.

5. Risk att vårdnadshavare inte involveras i förskolans trygghetsarbete.
6. Risk att pedagoger mest uppmärksammar negativt beteende.
7. Risk för att en kränkning kan ske om inte kartläggningar och handlingsplaner upprättas.

4 Analys av orsaker till risker och hinder

Genom att synliggöra och kartlägga riskområden så finns det möjlighet att förbättra förskolans strukturer och rutiner.

Förskolans struktur och rutiner går igenom på teamens reflektionsmöten och även i andra forum. Under detta möte kommer alla pedagoger i teamet till tals och gemensamma beslut tas. Synpunkter från vårdnadshavare som rör hela förskolan samtalar vi också om under reflektionsmöten och husmöten.

Risker som kan uppstå för kränkning kan ske i störst utsträckning;

- vid icke planerad verksamhet samt övergångar
- om struktur och rutiner inte efterföljs eller brister (både inne och ute)
- om vårt förhållningssätt gentemot barnen brister
- om vårt förhållningssätt gentemot arbetssättet brister (t ex att dela upp barn i grupper utifrån syfte och behov)
- om bemanningen är låg
- om vi bemöter de som är på förskolan oprofessionellt
- om vi inte bjuder in till dialog och delaktighet
- om vi inte värnar om varandra utifrån tanken att vi är varandras arbetsmiljö
- om miljön och arbetet inte anpassas till tid, takt och tempo
- om miljön och arbetet inte anpassas efter barnens behov
- om vi inte arbetar med miljö och material som främjar alla barns rätt
- om det blir för många olika vikarier

5 Åtgärder

1. Vuxna ska bemöta barnen med respekt, på ett trevligt sätt och vi ska påminna varandra om att vara goda förebilder, där vuxna inte pratar över barnens huvuden. Alla vuxna ska tänka på hur vi pratar med varandra *inför* barnen och *om* barnen, även i samtal med vårdnadshavare.
2. Alla vuxna ska vara lyhörda och närvarande både inomhus och utomhus, samt erbjuda stimulerande miljöer och aktiviteter. Vi ska vara uppmärksamma, så att vi snabbt kan ta tag i uppkomna situationer. Alla pedagoger har aktivt tagit del av och följer vår integritetspolicy för att minska risken för kränkningar. Den tas även i beaktning i reflektion och vid utformandet av vår verksamhet.
3. Gemensamma reflektioner om värderingar och vad en kränkning är görs i olika pedagogiska forum. I dessa forum diskuterar vi även begrepp som tystnadskultur och inkludering. I reflektioner och planeringar sätter vi barnen i sammanhang där alla barn inkluderas och får möjlighet att lyckas. Den egna organisationen ses över systematiskt under teamens utvärderingar/reflektioner.
4. Vi arbetar mycket gruppstärkande, "vänner hjälper vänner", vilket förebygger utsatthet. Vi lyfter olikheter och arbetar efter barnens förmågor och behov i deras eget tempo, genom att utgå ifrån barnkonventionen. Vid gruppindelningar erbjuder vi både aktiviteter som de är trygga med, men även aktiviteter som utmanar dem så att de stolt kan gå vidare i sin utveckling. När barnen uttrycker ett nej - verbalt eller med sitt kroppsspråk måste vi vara mycket lyhörda och möta barnen på olika sätt. När nya barn skolas in tar vi hjälp av barnen som redan går på avdelningen i inskolningsprocessen.
5. Vi ska direkt uppmärksamma kränkande behandling hos både barn och vuxna. Vi har noll tolerans mot kränkande beteende. Vid uppkomna situationer informeras vårdnadshavare om händelsen samt våra planerade åtgärder. Vi anmäler också händelsen i DF-respons. Plan för trygghetsskapande arbete hänger i hallarna, finns på hemsidan samt informeras om i Unikum. Vårdnadshavare informeras

även om trygghetsplanen och vårt trygghetsskapande arbete vid inskolningen.

6. Vi ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla, förmåga till empati och lyfta positivt beteende/handlingar hos barn och vuxna genom goda exempel i barngrupperna.
7. I teamen och tillsammans med **specialpedagog** skriver vi kartläggningar och handlingsplaner vid behov. Detta för att tillgodose individens behov så att barnet ska kunna lyckas i vardagen. Vårdnadshavare är delaktiga då en handlingsplan upprättas.

6 Planerad uppföljning och utvärdering

Arbetet med ovannämnda punkter fortlöper under hela läsåret. Pedagogerna följer upp de förebyggande åtgärderna under reflektionstiden där vi går igenom område för område, för att planen ska bli levande i verksamheten.

Vårdnadshavarnas synpunkter på förskolans trygghetsskapande arbete kommer att fångas upp vid utvecklingssamtalen och i de dagliga samtalen.

Planen utvärderas i maj av alla team, där man ser över innehåll och förbättringar för att göra revidering. Revideringarna görs av förskollärarna.

7 Riktlinjer och rutiner för att förhindra kränkningar

För utbildningsförvaltningen samtliga verksamheter finns gemensamma rutiner för att motverka kränkningar och även hantera uppgifter om kränkningar. Dessa finns tillgängliga för förskolans personal i teamsgruppen *Juridik och verksamhetsstöd* i mappen *Kränkande behandling, diskriminering och trygghetsskapande arbete*.

Utöver dessa rutiner har förskolan följande rutiner för att förhindra kränkningar. Rektorn besöker förskolan kontinuerligt och minst en gång per månad bland annat för att säkerställa verksamhetens miljöer ur ett barnperspektiv. Rektorn ansvarar för att ICDP-utbildning pågår kontinuerligt i verksamheten och för att utbildningsfilmen om kränkningar visas för förskolans personal två gånger per år samt skyndsamt för nyanställda. Utbildningsfilmen finns tillgänglig i teamsgruppen *Juridik och verksamhetsstöd* i mappen *Kränkande behandling, diskriminering och trygghetsskapande arbete*.

Alla vuxna ska ha ett medvetet gott förhållningssätt till barn, vårdnadshavare samt till varandra. Detta förhållningssätt ska bygga på de värden vi tillsammans beslutat och planen ska levas och konkretiseras i den dagliga verksamheten tillsammans med barnen.

Vi alla ska ha ett välkomnande bemötande och förhållningssätt på förskolan, vi hälsar på varandra när vi ses, önskar varandra välkomna, barn, pedagoger och vårdnadshavare. Vi försöker att tilltala alla med namn.

Vi tar kontakt med familjer efter en vecka, vid frånvaro, för att visa att vi bryr oss.

Följer kommunens riktlinjer vid frånvaro

All personal ska skaffa sig kunskap kring de processer som ingår i begreppen trakasserier och kränkande behandling. Det är särskilt viktigt att personalen är observant och beredd att ingripa vid behov. För att barnen ska känna sig trygga så ska pedagogerna fördela sig och vara aktiva på gården och inne. Pedagogerna ska vara extra observanta på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet. Det är extra viktigt att lyssna på vad barnen vill. Vi arbetar med stopp min kropp (integritet). Vi pratar om vad det innebär och påminner varandra om att vara närvarande pedagoger. Finns pedagoger nära så kan de reagera direkt om någon lek/aktivitet inte präglas av frivillighet. Vi anmäler i DF-respons vid uppkomst av kränkning. Personalen behöver tillsammans gå igenom vad dessa begrepp står för och hur de kan ge sig till uttryck i vår verksamhet. Pedagogerna får kontinuerligt utbildning för att lättare kunna upptäcka och förebygga kränkande behandlingar.

Utvärdering sker månadsvis enligt den struktur vi har för det systematiska kvalitetsarbetet. En årsutvärdering och analys görs i maj av alla team och utifrån det upprättas en ny plan.

Se över de olika diskrimineringsgrunderna och hur ni får med dem

8 Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkningar

En förskollärare, barnskötare eller annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Anmälningsskyldigheten gäller för all personal, även vikarier och personal som inte arbetar i barngrupp. Anmälningsskyldigheten gäller oavsett om det är ett annat barn

eller en personal som antas ha utsatt barnet. Anmälan ska göras skyndsamt vilket innebär att det helst ska göras samma dag eller dagen efter. Anmälan görs i verksamhetssystemet DF Respons. Om anmälan avser rektorn ska man i stället kontakta verksamhetschef för förskola, Åsa Harge.

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Rektorn är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring uppgivna kränkningar och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling och trakasserier i framtiden. Utredningar genomförs av rektorn. Rektorn kan inte delegera ansvaret för utredningarna till annan.

Rektorn ansvarar för och genomför omgående åtgärder för att komma till rätta med brister som har framkommit i utredningen. Arbetsrättsliga åtgärder genomförs i samråd med verksamhetschef för förskola. Rektorn följer upp inom en vecka från att en åtgärd har verkställts, att åtgärden efterlevs och har önskad effekt. Rektorn informerar verksamhetschefen för förskola om framkomna brister och vilka åtgärder som vidtas.

Ett kränkingsärende inklusive utredningen, identifierade och vidtagna åtgärder samt uppföljning dokumenteras i DF respons.

9 Samverkan med barn, vårdnadshavare och anställda

Barnens delaktighet

För att barnen ska uppleva att de är delaktiga och att de har inflytande arbetar vi med att barnen ska förstå att de själva är värdefulla och att de har rättigheter; till exempel att de har rätt att påverka sådant som berör dem. De ska förstå att även andra människor är värdefulla och att alla har samma rättigheter. Vi vill att barnen ska förstå att det är viktigt att vi alla fungerar bra tillsammans och att vi därför har ett gemensamt ansvar för såväl vårt eget som andras välbefinnande och att vi har ansvar för saker och ting runt omkring oss. Vi lyfter barns rättigheter utifrån barnkonventionen i vår verksamhet och vad de betyder för oss.

Vi låter barnen reflektera tillsammans kring känslor, samspel, konflikter och konfliktlösning och vi lyfter fram de goda exempel på konfliktlösning som vi ser bland barnen. De får öva på att ge varandra talutrymme och att lyssna på varandra. Vi tar hänsyn till barnens åsikter, barnen får utrymme för sina egna tankar, och när deras önskemål inte kan tillgodoses förklarar vi varför. De får hjälpas åt att utföra uppgifter på en nivå som är passande och löser praktiska problem för att barnen

kunna få känna att de har de vuxnas förtroende och att de kan klara saker på egen

hand. Barnen får även vara med och hjälpa till vid utformningen av de pedagogiska miljöerna.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Teamen ansvarar för att vårdnadshavare för nya barn informeras om förskolans "Plan för trygghetsskapande arbete" under inskolningen. Förskolans "Plan för trygghetsskapande arbete" finns att läsa på vår hemsida och i hallarna.

Vi lägger stor vikt vid att få vårdnadshavare delaktiga genom den dagliga dialogen, veckobrev/månadsbrev, lärloggar på unikum och utvecklingssamtal. Vårdnadshavare ska känna sig trygga med att lämna sina barn på förskolan.

Personalens delaktighet

Planen har utformats tillsammans av pedagogerna och teamen arbetar systematiskt med den varje månad. Vi arbetar för att hitta ett likvärdigt förhållningssätt så att alla barn bemöts likvärdigt oavsett pedagog - alla barn är allas barn.

Vårt mål är att alla pedagoger i enheten ska ha genomgått utbildning inom ICDP - vägledande samspel samt arbetsplatsutbildningen Våga Agera – om barns förutsättningar för trygg uppväxt. ICDP och Våga Agera ska genomsyra vår verksamhet och vara en gemensam bas i vårt värdegrundsarbete.

Vid planering av undervisningstillfällen och lärmiljöer tänker vi kring förebyggande trygghet för enskilda barn och barngrupp. Vi tar upp ämnet i olika pedagogiska forum.

Den egna organisationen ses över systematiskt på teamens utvärderingar. Eventuella trakasserier och kränkande behandling anmäls i DF-respons.